

Súd: Okresný súd Nitra
Spisová značka: 13P/312/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4122212306
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Zuzana Bezáková
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2023:4122212306.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra v konaní pred sudkyňou Mgr. Zuzanou Bezákovou vo veci starostlivosti súdu o maloletého Z. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpený Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra, Štefánikova tr. 88, Nitra ako kolíznym opatrovníkom, dieťa rodičov: matky P. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom E., Na L. K. XX a otca Z. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom S., t.č. V. G. nad Z., o návrhu matky na zvýšenie výživného na maloleté dieťa, takto

rozhodol:

Súd mení rozsudok Okresného súdu Nitra 13P/3/2018-51 zo dňa 07.06.2018 tak, že zvyšuje vyživovaciu povinnosť otca k maloletému Z. O., nar. XX.XX.XXXX zo sumy 75 eur mesačne na sumu 100 eur mesačne, počnúc dňom 01.12.2022, ktorú sumu je otec povinný platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky.

Zročné výživné otca za čas od 01.12.2022 do 31.01.2023 činí sumu 50 eur, ktorú sumu je otec povinný zaplatiť do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku k rukám matky.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Navrhovateľka - matka maloletého dieťa sa v návrhu doručenému Okresnému súdu Nitra dňa 02.12.2022 domáhala zvýšenia vyživovacej povinnosti otca na maloletého Z. O., nar. XX.XX.XXXX zo sumy 75 eur na sumu 200 eur mesačne. Svoj návrh odôvodnila tým, že sa od poslednej úpravy výživného zmenili pomery na strane dieťaťa, ktorý je toho času žiakom 4. ročníka ZŠ s čím súvisia zvýšené výdavky spojené so školou a zvýšili sa výdavky bežného charakteru na stravu, ošatenie, obuv a podobne. Otec si vyživovaciu povinnosť od rozhodnutia súdu neplnil. Bol odsúdený aj za neplatenie výživného, aktuálne otec prispieva na výživu syna 46 eur mesačne. Kontakty otca s dieťaťom sa nerealizovali. Aktuálne určené výživné nepostačuje na pokrytie potrieb maloletého dieťaťa. (1)

Na súdom stanované pojednávanie dňa 26.01.2023 sa otec nedostavil, svoju neúčasť ospravedlnil s tým, že osobnú účasť na pojednávaní nepovažuje za potrebnú, pokiaľ súd považuje za potrebné, nech je vypočutý dožiadaným súdom resp. cez telemosť. K návrhu na zvýšenie výživného sa vyjadril, že ho navrhuje ako nedôvodný zamietnuť, nakoľko vo výkone trestu odňatia slobody sumu 200 eur ani nezarába. Podľa § 31 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP) súd pokračoval v konaní v neprítomnosti otca. (2)

Matka maloletého dieťaťa vypočutá ako účastníčka konania na pojednávaní uviedla, že od poslednej úpravy sa pomery na strane dieťaťa zmenili. Zvýšili sa náklady na zabezpečovanie životných potrieb, energie, strava, ošatenie, zvýšili sa hlavne na strane maloletého Z.. Maloletý Z. navštevuje 4. ročník ZŠ Beethovenova v Nitre. Zvýšené výdavky sú spojené so školou na stravu 46 eur mesačne, výdavky

na školské pomôcky a potreby pre dieťa. Zdravotný stav maloletého je dobrý. Platené mimoškolské aktivity nemá, vzhľadom k tomu, že na to nemá finančné prostriedky. Jej priemerný mesačný príjem je cca 850 eur mesačne. Iný príjem nemá. Poberá PnD. Je nemajetná. Nespláca žiadny úver ani pôžičku. Vlastní motorové osobné vozidlo. Býva s maloletým u svojho otca v rodinnom dome, ktorý je v osobnom vlastníctve jej otca. Býva tam len s maloletým. V marci sa musí vysťahovať, z dôvodu predaja domu, hľadá si podnájom. Keďže mala v minulosti nedoplatky v súvislosti s podnikaním voči Sociálnej poisťovni, tieto splácal jej otec, a sú dohodnutí tak, že celý jej príjem ide na účet otca, z toho vyplatil dlhy a bývanie a jej zostane 150 eur mesačne. Náhradné výživné poberá len od 11/2022. Má dlh na zdravotnom poistení vo výške 2000 eur, aktuálne si vybavuje splátkový kalendár. Matka v záverečnom návrhu navrhla zvýšiť výživné na sumu 150 eur mesačne od podania návrhu. (3)

Kolízny opatrovník na pojednávaní uviedol, že poukazuje na zmenu pomerov na strane maloletého dieťaťa ktorá nastala z dôvodu nástupu dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky. Za 4 roky sa zvýšili výdavky bežných potrieb maloletého dieťaťa, poukázal na skutočnosť, že otec je vo výkone trestu odňatia slobody z dôvodu páchania úmyselnej trestnej činnosti, je teda vo výkone trestu vlastným pričinením. Navrhol súdu, aby pri určovaní možnosti a schopností otca nevychádzal z jeho aktuálnych príjmových pomerov vo výkone trestu a odňatia slobody, ale z minimálnej mzdy, ktorú by bol schopný otec dosiahnuť, ktorá je vo výške 700 eur brutto, a preto navrhol zvýšiť výživné na sumu 120 eur mesačne. (4)

Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom matky a kolízneho opatrovníka, oboznámením sa s obsahom návrhu matky zo dňa 02.12.2022 a s obsahom nasledujúcich listinných dôkazov: návrh zo dňa 02.12.2022, vyjadrenie otca zo dňa 19.12.2022, potvrdenie o prijme otca za posledné 3 kalendárne mesiace, správa UVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, rodný list maloletého dieťaťa, potvrdenie o návšteve školy maloletého dieťaťa, potvrdenie o prijme matky, potvrdenie o výdavkoch na stravu dieťaťa, potvrdenie o výplate PnD, pripojený spis Okresného súdu Nitra 2T/31/2020 a z neho rozsudok zo dňa 14.12.2022 a rozsudok Špecializovaného trestného súdu v Pezinku 2T/8/2021 zo dňa 02.09.2021, pripojený spis Okresného súdu Nitra 13P/3/2018 a z neho rozsudok zo dňa 07.06.2018 a zistil tento skutočný a právny stav: (5)

Rozsudkom Okresného súdu Nitra 13P/13/2018-51 zo dňa 07.06.2018 súd zveril maloletého Z. O., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti matky a otca zaviazal prispievať na výživu sumou 75 eur mesačne od 01.01.2018. V tom čase starostlivosť o maloletého zabezpečovala matka, od rozchodu rodičov v 08/2017 otec neprispieval na výživu dieťaťa, nezaujímal sa o maloletého. Matka bola od 01/2018 nezamestnaná, evidovaná ako uchádzačka o zamestnanie na ÚPSVaR Trnava, od 03/2018 podnikala na základe živnostenského oprávnenia ako obchodný zástupca s tým, že za mesiac 04/2018 bol jej mesačný príjem 550 eur brutto. Maloletý Z. O. navštevoval Materskú škôlku Bazovského v Nitre, výdavky matky súviseli s návštevou predškolského zariadenia, zdravotný stav maloletého bol dobrý, zvýšené výdavky matka nemala. Otec maloletého bol nezamestnaný, neevidovaný na Úrade práce, posledný pracovný pomer otca v spoločnosti Magna Exteriors (Slovakia) s.r.o., pracovný pomer bol s otcom ukončený pre absencie otca. Súd pri stanovení výšky výživného vychádzal z potencionálneho príjmu otca 556 eur netto, ktorý na pracovnej pozícii, ktorú otec zastával u posledného zamestnávateľa by bol schopný dosiahnuť, keby nebol pracovný pomer ukončený zavinením otca s poukazom na ustanovenie § 75 odsek 1 veta druhá Zákona o rodine.(6)

V súčasnosti je matka maloletého zamestnaná v spoločnosti A. W. s.r.o. ako skladník s priemerným mesačným príjmom 898,18 eura mesačne (01/2022-12/2022), poberá PnD na maloletého od 01/2023 vo výške 60 eur mesačne. Iný príjem nemá. Je nemajetná, nespláca úver ani pôžičku, má dlh na zdravotnom poistení vo výške 2000 eur. Býva spolu s maloletým dieťaťom v rodinnom dome, ktorý je v osobnom vlastníctve jej otca, ktorý s nimi nežije v spoločnej domácnosti. S otcom sú dohodnutí, že jej mzda je poukazovaná na jeho účet s tým, že otec uhradí všetky náklady spojené s bývaním v tejto nehnuteľnosti z dôvodu, že uhradil nedoplatky matky na sociálnom poistení. Matka má len jednu vyživovaciu povinnosť. (7)

Maloletý Z. O. je žiakom 4. ročníka ZŠ Beethovenova v Nitre. Výdavky na stravu v škole sú 46 eur mesačne. Zdravotný stav maloletého je dobrý. Maloletý nemá žiadne platené mimoškolské a krúžkové aktivity. (8)

Otec maloletého dieťaťa je toho času vo výkone trestu a odňatia slobody, kde je pracovne zaradený. Od 11/2021 do 11/2022 bola čistá mzda otca vo výške 1924,89 eura za uvedené obdobie (148,06 eura mesačne netto). Na výživné bolo uhradené 505,64 eura za uvedené obdobie. Otcovi bolo vyplatené vreckové 230,93 eura. Rozsudkom Okresného súdu Nitra 2T/31/2020-135 zo dňa 14.12.2020 bol otec odsúdený pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 odsek 1, odsek 3 písm. b) Trestného zákona pre prečin, nakoľko si neplnil súdom stanovenú vyživovaciu povinnosť k maloletému Z. O., nepracoval, nevyvíjal žiadnu snahu zamestnať sa alebo vykonávať samostatne zárobkovú činnosť, aby mohol získať finančné prostriedky a prispievať výživným na svoje dieťa, o svoje maloleté dieťa sa vôbec nezaujímal, čím za obdobie od 01.01.2018 do 10.09.2020 dlžil na výživnom 2475 eur. Otcovi bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere jedného roka. Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku 2T/8/2021 zo dňa 02.09.2021 bol otec odsúdený na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov 6 mesiacov s tým, že rozsudok Okresného súdu Nitra 2T/31/2020-135 zo dňa 14.12.2020 bol zrušený v časti výroku o treste. Otec bol odsúdený z dôvodu, že po dlhší čas zadovážil a prechovával psychotropnú látku a uvedený čin spáchal na viacerých osobách podľa § 172 odsek 2 Trestného zákona a 42 odsek 1 Trestného zákona. Otec má ukončenie trestu odňatia slobody 17.11.2026. Z lustrácie v systéme Sociálnej poisťovne súd zistil, že posledným zamestnávateľom otca bola v roku 2017 spoločnosť Magna Exteriors (Slovakia) s.r.o., do roku 2020 otec nebol zamestnaný, nevykonával ani podnikateľskú činnosť. Od 09.10.2020 je otec vo výkone trestu odňatia slobody, kde je pracovne zaradený.

Do roku 2020 si otec vôbec neplnil vyživovaciu povinnosť k synovi. O maloletého neprejavoval žiadny záujem, so synom sa nestretával. Otec má len jednu vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu. (9)

Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine č. 36/2005 Z. z. v platnom znení /ďalej len Zákon o rodine/, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. (10)

Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností a možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. (11)

Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne sú aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. (12)

Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. (13)

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu, rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. (14)

Podľa § 76 ods. 1 Zákona o rodine, výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu. (15)

Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. (16)

Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že návrh matky na zvýšenie výživného bol podaný dôvodne, pretože od poslednej úpravy výživného, ktorá bola v roku 2018, prišlo k zmene pomerov v zmysle ustanovenia § 78 ods. 1 Zákona o rodine, a to ako na strane maloletého dieťaťa tak aj na strane oboch rodičov. (17)

Od rozhodnutia súdu v r. 2018 otec o maloletého neprejavoval žiaden záujem, so synom sa nestretával, dokonca si vôbec neplnil vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu. Otec sa opakovane dopúšťal úmyselnej trestnej činnosti, za ktorú bol opakovanie odsúdený na nepodmienečné tresty odňatia slobody, t.č. sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody.

Pri posudzovaní zmeny pomerov na strane otca, jeho možností a schopností prispievať na výživu maloletého dieťaťa, súd nevychádzal z aktuálneho príjmu otca - príjmu, ktorý otec dosahuje vo výkone trestu odňatia slobody, kde je pracovne zaradený, ale z príjmu ktorý by bol otec schopný dosiahnuť na reálnom trhu práce, vychádzal z minimálnej mzdy, ktorá je aktuálne vo výške 700 eur mesačne brutto, t.j. 568,97 eura mesačne netto. Otec sa svojim vlastným nezodpovedným správaním - páchaním úmyselnej trestnej činnosti s následným odňatím slobody pripravil o možnosť dosahovať primeraný príjem vo výške minimálnej zákonom stanovenej a garantovanej minimálnej mzdy, a preto súd s prihliadnutím na ustanovenie §75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine (vzdanie sa príjmu) konštatuje zmenu pomerov na strane otca v príjmových pomeroch, ktoré sú v porovnaní z r. 2018 vyššie. Nebyť trestu odňatia slobody, mohol byť otec činný na trhu práce a vlastnou aktivitou dosahovať primeraný príjem. Nie je preto podstatné pri posudzovaní zmeny pomerov na strane otca aký príjme otec dosahuje vo výkone trestu odňatia slobody. Súd neakceptoval tvrdenia otca, že vo výkone trestu odňatia slobody nedosahuje dostatočný príjem, aby mohol prispievať na výživu syna vyšším výživným, pretože na reálne zárobkové možnosti súd neprihliada, ak otec v dôsledku vlastného zavinenia si znemožní dosahovanie príjmov (v širšom ponímaní vzdá sa výhodnejšieho zamestnania resp. majetkového prospechu) napr. tým, že si odpykáva tresty odňatia slobody za úmyselné trestné činy. Ak by súd prihliadol na aktuálny stav otca, musel by konštatovať, že ak výživou povinný subjekt (otec) nepracuje, reálne nemá možnosti resp. príjem na to, aby si plnil vyživovaciu povinnosť. Takýto postup by bol však v príkrom rozpore so záujmami maloletého dieťaťa, bol by neakceptovateľný. Práve na takúto situáciu sa vzťahuje princíp potenciality uplatňovaný v otázkach výživného, t.j. vychádza sa z toho, aký príjem by mohol rodič dosahovať, keby sa nevyhýbal práci resp. keby sa spáchaním úmyselného trestného činu nevytlúčil z účasti na trhu práce. Otec bol dokonca odsúdený aj za prečin zanedbania povinnej výživy maloletého Z. O. a bolo by jednoznačne v rozpore s dobrými mravmi, keby súd vyživovaciu povinnosť otca, ktorá bola stanovená súdom pred piatimi rokmi považoval za primeranú, nemeniteľnú z dôvodu aktuálne nízkeho príjmu otca, ktorý sa dostal do výkonu trestu odňatia slobody v dôsledku trestnej činnosti spáchanej v súvislosti s neplatením výživného a táto skutočnosť by mala za následok nemožnosť zvýšenia jeho vyživovacej povinnosti. (18)

Súd zistil na zmenu pomerov aj na strane maloletého dieťaťa, ktoré je o päť rokov staršie, s pribúdajúcim vekom maloletého dieťaťa súvisia zvýšené výdavky matky na zabezpečenie nielen jeho základných potrieb ako je strava, ošatenie, hygienické potreby, náklady na bývanie, ale aj ostatných potrieb adekvátnych k veku, ktoré slúžia k celkovému zdravému duševnému a telesnému rozvoju 10 ročného maloletého dieťaťa. Maloletý je už školopovinný, s čím súvisia zvýšené výdavky na zabezpečovanie vyučovacieho procesu (školské učebnice a pomôcky) ako aj výdavky na akcie realizované školou mimo vyučovacieho procesu. (19).

Pri posudzovaní zmeny pomerov súd zhodnotil všetky uvedené skutočnosti komplexne a zvýšil výšku vyživovacej povinnosti otca k maloletému Z. O. na sumu 100 eur mesačne. Pri zvýšení výživného súd zohľadnil aj skutočnosť, že otec inú vyživovaciu povinnosť nemá, otec sa žiadny iným spôsobom na výžive a starostlivosti o svoje maloleté dieťa nepodieľa, so synom nie je v žiadnom kontakte, vôbec sa o neho nezaujíma (bez ohľadu na to, či je na slobode alebo vo výkone trestu). Súd zdôrazňuje hlavne záväzok rodiča k svojmu maloletému dieťaťu a to podieľať sa na zabezpečení jeho potrieb platením primeraného výživného. Otec mal doteraz určené výživné vo výške 75 eur mesačne, táto suma nie je primeraná k preukázaným potrebám maloletého dieťaťa. Zvýšeným výživným otca na sumu 100 eur mesačne, spolu s výživným od matky, ktorá má tiež finančnú vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu, ktorú si môže plniť tiež vo vyššej výške ako v r. 2018, pretože aj u nej došlo k zmene pomerov v príjmovej oblasti- zvýšil sa jej príjem a prídavkami na maloleté dieťa, ktoré matka poberá, budú aktuálne potreby maloletého Z. O. pokryté. (20)

Súd zvýšil výživné otcovi od 01.12.2022 v súlade s návrhom matky, čím vzniklo otcovi za obdobie od 01.12.2022 do 31.1.2023 zameškané výživné na maloletého vo výške 50 eur, ktorú sumu je otec povinný zaplatiť do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia k rukám matky. (21)

O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania. (22)

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 62 ods. 1 CMP odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní to, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na výkon exekúcie podľa osobitného zákona, ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.